

Äbbede furnamine wöib inimese teha ja meelesmäistust teisels moondada, istärani leitakse wahest haiged, kes haiglusk luulemise wael imeliku wigast endal arvavad olema. Nõnda on seda nähtud, et kus üks ja teine ennast klaasist usub tehtud olema; mõni lardab, et läed ehet jalad klaasist on ja ei raadsi neid suhugi panna; mõnel teisel on laululind pää sees, kass, hir, kui ehet muu elukas föhu; mõnel neli ja viis fonna ühekorraga! Lapsi leitakse sageda, kes palju süa tahtwad ja siiski äralöpetwad, mis enami te stootikade läbi sünib. Nõnda kautab mõnikord lehm piima udarast, kui ta logemata se sugust rohtu juhub sööma, mis temale wiga teeb; ehet hebused wöiwad äkitselt otsa löpeda, kui hooletu sulane üleliiga soormat peale paneb, ehet hoost soealt joodab, teise forra jäalle palaval kuival aetal joostmata jätab. Seal arvavad siis rumalad inimesed: et haige inimestele ja elajatele wigad peale olid pandud, et lapse kosumine ärawdetud on. Sortsid ja mõdiad pidid suradi abiga töbe, kas nõia keraga ehet muul viisil teele saatma. Teised olid kavalamad supetised, ütlesivad: meie wöime peale pandud ja tuulest tulnud wigale abi teha; meie panene, kui tahate, veel raskema wiga sellele, kes teile kahju oli teinud. Menad tegid mitmeid viisi tempusti, pebisid sõnu wiina sisse, mis haigele juu anti, ehet misga teda pesti; mõnikord keedeti ka maatohtust ja anti haigele sisse. Saab mõni haige aegamööda

wägewa elu-rommu läbi terveks, siis võldalisse: see ehet se küla arst wai maa-tark on temale abi toonud; se ootab iga wigale vastust teha. Sedawiisi tuleb rumalate lori järel teisi veel rumalamaid, need usuwad, et mõnel maana, ja tuule-targal meelevalda on, misga nad nõia ja suradi tööd tühjaks teevad. Ked neilt abi lähääb otsuma, peab rohkest andeid viima, roha makšma ja mõnikord veel teist tasumist töötama, mis sügisel käte wialse. Neid kuulsaid tarkasi weetakse ühest lihelkonnast teisi, lunaštatalse nende käest sõnu töbede ja wigade waeto, lastakse warga kuju wiina-pudelis näidata, Saksja wiha lülest wöta, konne seest välja ajada ja muid imetegust sünnitada.

Järiwa-maal elas — mõni aastad teed — üks põdeja naisterahwas, kes töoste uslu, et teine kuri inimene konnad tema siöse oli läkitanud. Tema läks Rakvere ligidalle ühe kuulsa targa käest abi otsuma. Tark ütles, kui tegija kuju wiinast näha oli saanud: „Sinu konnad on kolme ahelaga kinni töidetud, aga mina peastan sind siiski nende käest. — Tema andis naissele rohtu, mis naine teisel hommikul enne päeva töusu sisse pidi wötmä. Kui ta rohu peale võoritama, ehet olsendama halaks, siis läksis tark: pimedas nurgas ämbriisse olsendada, ämbri pealt riidega kinnitata ja tugewast vastu hoida, et väljatulnud elufod enne ei peaseks, kuni arst senna jõuaks. Kõik sundis nõnda, kuid aite